

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΙ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στις θέσεις Παραλία Νησί και Άσπρος της Κύπρου ήρθαν στο φως ευρήματα που φανερώνουν την ύπαρξη καταυλισμών που κατοικήθηκαν από το 10.000 έως το 9000 π.Χ., μάλλον από ψαράδες που έφταναν στο νησί από τη σημερινή Συρία και την Τουρκία, σε αναζήτηση νέων περιοχών ψαρέματος, και διέμεναν στους συγκεκριμένους τόπους για κάποιες μόνο ημέρες.

Πρόκειται για το αρχαιότερο δείγμα ναυσιπλοΐας που έχει έως σήμερα αποκαλυφθεί.

ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΚΝΩΣΟΥ

Τα οικοδομικά κατάλοιπα των νεωρίων και το πλήθος σημαντικών ευρημάτων που έφερε στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη στη θέση Κατσαμπάς του Ηρακλείου επιβεβαιώνουν την υπόθεση ότι εκεί βρίσκονταν οι λιμενικές εγκαταστάσεις της Κνωσού. Σύμφωνα μάλιστα με τον ανασκαφέα Αντώνη Βασιλάκη, μεγάλης σημασίας είναι «η ενδεχόμενη ταύτιση του υποκείμενου μνημειώδους οικοδομήματος με νεοανακτορικό μινωικό νεώριο, που είναι το πρώτο του είδους και της εποχής του που ανακαλύπτεται σε όλη την Κρήτη και το Αιγαίο».

ΜΥΚΗΝΑΪΚΑ

Στη Μεγάλη Μαγούλα Γαλατά Τροιζηνίας αποκαλύφθηκαν τρεις μυκηναϊκοί τάφοι, ο ένας εκ των οποίων έχει μεγάλες διαστάσεις, με τη διάμετρο του θαλάμου να φτάνει σχεδόν τα 11 μ. και με περίπου ίσο ύψος. Ο τύμβος που τον καλύπτει έχει διάμετρο 60 μ. Τα κτερίσματα μαρτυρούν χρονολόγηση που προηγείται του Τρωικού Πολέμου.

ΤΑΦΕΣ ΝΕΟΓΕΝΝΗΤΩΝ

Στη θέση Απτέρα του Δήμου Σούδας στην Κρήτη ποικίλα ευρήματα των τελευταίων ανασκαφικών περιόδων ρίχνουν φως στην ιστορία της σημαντικής αυτής πόλης της γεωμετρικής περιόδου. Εκτός από τους έξι οχυρωματικούς πύργους –να σημειώσουμε εδώ ότι το τείχος σώζεται σε μήκος περίπου 4 χιλιομέτρων–, αξιοσημείωτη είναι και η αποκάλυψη ταφών νεογέννητων που συνδέονταν μάλιστα με λάκκους τελετουργικών πυρών.

ΑΡΧΑΙΟ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟ

Μοναδικό το εύρημα της φετινής ανασκαφικής περιόδου στην αρχαία πόλη της Μεσσήνης, καθώς για πρώτη φορά αποκαλύπτεται οικοδόμημα που χρησίμευε για τη φύλαξη αστικού θησαυρού, την περιουσία της πόλης, και όχι ενός θρησκευτικού θησαυρού – που είναι γνωστό ότι συνήθως φυλάσσονταν στον οπισθόναο των αρχαίων ναών. Το υπόγειο κτίσμα –δυστυχώς συλημένο ήδη από την αρχαιότητα– εντοπίστηκε στην αγορά της πόλης και χρονολογείται κατά πάσα πιθανότητα στα τέλη του 4ου ή τις αρχές του 3ου αι. π.Χ. Εκτός αυτού, στο φως ήρθαν και δύο τράπεζες που χρησιμοποιούνταν για τον έλεγχο των μετρητών πώλησης σιτηρών και καρπών, οι οποίες υποδεικνύουν την ακριβή θέση του αγορανομείου, καθώς και τα κατάλοιπα του ναού της Αρτέμιδος Λιμνάτιδας στη θέση Σπελούζα. Ο ναός είχε αποκαλυφθεί στα μέσα του 19ου αιώνα, αλλά κατόπιν «χάθηκε» εξαπτίας της πυκνής βλάστησης της περιοχής και κανείς δεν γνώριζε έως σήμερα την ακριβή του θέση.

ΠΡΟΤΟΜΕΣ

Στις πρόσφατες ανασκαφικές έρευνες γύρω από τον Ιερό

Βράχο της Ακρόπολης ήρθαν στο φως τρεις προτομές που κοσμούσαν κτίρια της ρωμαϊκής Αθήνας: του Αριστοτέλη, του αυτοκράτορα Αδριανού και ενός ιερέα του Ιερού του Διονύσου.

ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΜΑΛΛΙΝΟΥ ΚΑΙ ΛΙΝΟΥ ΥΦΑΣΜΑΤΟΣ

Μια ευχάριστη έκπληξη για τους μελετητές της έκρυβε χάλκινη τεφροδόχος κάλη που ήρθε στο φως στο Καματερό Σαλαμίνας. Χάρη στα σύγχρονα μέσα τεχνολογίας (μικροσκόπιο σάρωσης) αποκαλύφθηκε η ύπαρξη εντός της τμημάτων εξαιρετικά λεπτοδουλεμένου μάλλινου υφάσματος αλλά και ενός τμήματος που ανήκε σε λινό ύφασμα. Τα σχετικά με το θέμα συμπεράσματα παρουσιάστηκαν στο Β΄ Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού.

ΑΡΧΑΙΑ ΝΕΚΡΟΠΟΛΗ ΣΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟ

Τα κατάλοιπα ρωμαϊκής νεκρόπολης –που εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια εργασιών για την κατασκευή χώρου στάθμευσης πριν από τρία χρόνια– προσφέρουν πλήθος πολύτιμων στοιχείων για την κοινωνία της εποχής και την ταξική της διάρθρωση. Στη νεκρόπολη μπορεί κανείς να δει από τάφους ευγενών και πλουσίων μέχρι άσημων και φτωχών, καθώς και την ταφή βρέφους μαζί με αυγό χήνας, σύμβολο της ελπίδας για αναγέννηση, σύμφωνα με τους ειδικούς. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι από τα μέσα Οκτωβρίου 2006 λειτουργεί στο χώρο αυτόν των 500 τ.μ. ειδικά διαμορφωμένη έκθεση των ευρημάτων. Οι επισκέπτες, με πολύ φθινό εισιτήριο, θα έχουν την ευκαιρία να περιδιαβαίνουν στο χώρο, παρατηρώντας τα ευρήματα in situ.

AMAZONA

Στην Ιταλία, στην «Basilica Neroniana», βρέθηκε κεφαλή Αμαζόνας από πεντελικό μάρμαρο, της οποίας σώζονται τα χρώματα: ξανθά μαλλιά, μάτια και βλεφαρίδες από στυπτική λευκότητα.

ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΑ

ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Τσεκούρια από πυρόλιθο αποκαλύφθηκαν στο Κεντ της Νότιας Βρετανίας, κατασκευασμένα πιθανότατα πριν από 250.000 χρόνια από ανθρώπους με αρκετά αναπτυγμένη τη νοητική τους ικανότητα. Κατά τους ειδικούς, θα μπορούσαν κάλλιστα να αποτελέσουν ισχυρή ένδειξη ότι στην περιοχή κατοικούσε τότε ο homo sapiens και όχι ο homo neanderthalensis, όπως πιστευόταν μέχρι σήμερα.

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ

Σύμφωνα με δημοσίευμα των New York Times (σε φύλλο του Μαΐου 2006), στη θέση Visoko της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης κάποιοι ισχυρίζονται ότι σώζονται κατάλοιπα αρχαίας πυραμίδας, της μεγαλύτερης μάλιστα που έχει ως σήμερα εντοπιστεί στον κόσμο. Φυσικά, όπως συνηθίζεται σχεδόν πάντα σε αυτές τις περιπτώσεις, οι απόψεις διαίστανται!

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Το πρόσωπο ενός ενδεκάχρονου κοριτσιού που πέθανε στον περίφημο λοιμό της Αθήνας του 5ου αι. π.Χ. θα προσπαθήσει να αναπλάσει ομάδα επιστημόνων του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το κρανίο βρέθηκε σε ομαδική ταφή που εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια των ανασκαφών του Μετρό.

ΤΙ ΔΕΙΚΝΟΥΝ ΤΑ ΚΡΑΝΙΑ

Ο καθηγητής Ορθοδοντικής Μανώλης Παπαγρηγοράκης, στο πλαίσιο έρευνας που πραγματοποίησε στο Πανεπιστήμιο Μπέρκλεν της Νορβηγίας, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα βασικά χαρακτηριστικά του προσώπου των Ελλήνων έχουν μείνει αναλλοίωτα εδώ και 4.000 χρόνια και ότι οι μόνες αλλαγές που έχουν συμβεί αφορούν το εγκεφαλικό κρανίο και ίσως οφείλονται σε περιβαλλοντικούς παράγοντες.

ΑΡΧΑΙΟΣ ΙΣΤΟΣ ΑΡΑΧΝΗΣ

Ιστός αράχνης 110 εκατομμυρίων ετών, με παγιδευμένα υπολείμματα εντόμων, βρέθηκε μέσα σε κομμάτι από κεχριμπάρι, σύμφωνα με δημοσίευση του περιοδικού *Science*. Το εύρημα επιτρέπει στους επιστήμονες να μελετήσουν την εξέλιξη των αραχνιδών και τις διατροφικές τους συνήθειες.

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Τα όντα του θαλάσσιου βασιλείου που απεικονίζονται σε πολλά από τα αρχαία αγγεία της Κρήτης και των Κυκλάδων θα ζωντανέψουν και πάλι, όπως φαίνεται. Δελφίνια, φάλαινες και φώκιες επανεμφανίζονται και πολλαπλασιάζονται στο Αιγαίο και το Ιόνιο. Μήπως τελικά η μείωση της ρύπανσης των θαλάσσιων υδάτων, που έχει εξαφανίσει και το ναυτίλο, βοηθάει στην επανεμφάνισή τους;

ΑΡΧΕΓΟΝΑ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΒΙΩΝ

Με την ύπαρξη ζωής πριν από τριάντα δισεκατομμύρια χρόνια συνδέουν κάποιοι επιστήμονες τη δημιουργία λίθινων δομών στην Αυστραλία, σε έκθεση που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό *Nature*. Ποικίλες

περίτεχνες δομές εντοπίστηκαν στο εσωτερικό βράχων της περιοχής Πιλμπάρα και οι ειδικοί πιστεύουν ότι γι' αυτές ευθύνονται αρχέγονα συστήματα μικροβίων, τα οποία εμφανίστηκαν εκεί ταυτόχρονα σχεδόν με τη δημιουργία ξηράς και θάλασσας. Υπάρχει βέβαια και η αντίθετη άποψη, που υποστηρίζει ότι η μορφή που έχουν οι παράξενοι αυτοί βράχοι (στρωματολίτες) οφείλεται σε φαινόμενα γεωλογικής ή και χημικής ακόμα φύσης.

ΚΑΤΑΧΩΝΕΤΑΙ ΤΟ ΑΡΡΗΦΟΡΙΟ

Η μελέτη για την κατάχωση ενός από τα λιγότερο ίσως εντυπωσιακά αλλά εξίσου σημαντικά μνημεία της αθηναϊκής Ακρόπολης έχει εδώ και καιρό εγκριθεί. Αυτός θεωρείται από τους ειδικούς ο ενδεδειγμένος τρόπος προστασίας και διάσωσης του για τις επόμενες γενιές, καθώς το υλικό κατασκευής του, ο πωρόλιθος, είναι ιδιαίτερα ευπαθής. Το οίκημα όπου σύμφωνα με την παράδοση διέμεναν οι αθηναίες παρθένες που ύφαιναν τον πέπλο της θεάς Αθηνάς και συμμετείχαν στις γιορτές των Αρρηφορίων, είχε ήδη επιχρωματωθεί με αρχαίο υλικό από τον Ιερό Βράχο στα τέλη του 19ου αιώνα, αμέσως μετά την ανασκαφή του. Κατά τις εργασίες αποχρωμάτωσής του ήρθαν στο φως πλήθος θραυσμάτων μαρμάρων (κατεργασμένων και μη), τμήμα μετόπης αλλά και της ζωφόρου του Παρθενώνα, όστρακα καθώς και τμήματα ειδωλίων.

ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΜΕ ΣΚΗΝΗ ΑΠΟ ΤΑΥΡΟΚΑΘΑΨΙΑ

Σε συνεδρίαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου τον περασμένο Ιούλιο, μήλο της έριδος όσον αφορά τη

γνησιότητά του αποτέλεσε χρυσό δαχτυλίδι που χρονολογείται πιθανότατα στα τέλη του 15ου αι. π.Χ. και συνδυάζει στοιχεία του μινωικού και μυκηναϊκού πολιτισμού, καθώς απεικονίζει σκηνή από ταυροκαθάψια αλλά και ένα λέοντα. Γεγονός πάντως είναι ότι πρόκειται για εντυπωσιακό εύρημα όχι μόνο από άποψη διακόσμησης, αλλά και υλικού και τεχνικής κατασκευής.

Ο ΤΥΜΒΟΣ ΤΩΝ ΣΑΛΑΜΙΝΟΜΑΧΩΝ

Διαμάχη έχει ξεσπάσει μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και της Νομαρχίας Πειραιά με αντικείμενο τον Τύμβο της Σαλαμίνας, κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου ήδη από το 1964. Στην περιοχή, που εδώ και χρόνια βρίσκεται σε κατάσταση εγκατάλειψης, η Νομαρχία Πειραιά πραγματοποίησε στα τέλη Σεπτεμβρίου τα αποκαλυπτήρια σύγχρονου γλυπτού μνημείου, χωρίς την άδεια του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, οργάνου αρμόδιου για την έγκριση κάθε είδους επέμβασης σε αρχαιολογικό χώρο.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΤΑΥΡΟΠΟΛΟΥ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΣΤΗ ΛΟΥΤΣΑ

Χάρη σε χορηγία του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος» για έργα ανάδειξης στην παραλία της Αρτέμιδος, ήρθαν και πάλι στο φως ο ναός της Ταυροπόλου Αρτέμιδος και το μικρό ιερό της περιοχής. Σε αναμονή λοιπόν της συνέχειας των έργων προστασίας και ανάδειξης από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, ώστε να καταστεί ο χώρος επισκέψιμος και όχι σκουπιδότοπος, όπως πολύ συχνά συμβαίνει με τους ανοιχτούς αρχαιολογικούς χώρους!

ΚΑΤΑΚΟΜΒΕΣ ΜΗΛΟΥ

Οι αρχαίες κατακόμβες της Μήλου, από τα σημαντικότερα πρωτοχριστιανικά μνημεία, έχουν ενταχθεί σε πρόγραμμα αναστήλωσης, το οποίο ωστόσο εξελίσσεται με αργούς ρυθμούς, όπως επισημαίνει ο Πανελλήνιος Σύλλογος Κατακομβών Μήλου. Ενώ λοιπόν τα χρονικά περιθώρια ολοένα στενεύουν, το μνημείο συνεχίζει να είναι εκτεθειμένο στη φθορά του χρόνου.

ΥΠΟΒΡΥΧΙΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Το περασμένο καλοκαίρι ο δρ Ρόμπερτ Μπάλαρντ, επικεφαλής ομάδας αρχαιολόγων και ωκεανολόγων του Πανεπιστημίου Ρόουντ Άιλαντ, διεξήγαγε έρευνα στο Κρητικό πέλαγος, επιχειρώντας να διερευνήσει τις επαφές των Μινωιτών με τους κατοίκους της αρχαίας Αιγύπτου και Συρίας. Στις έρευνες χρησιμοποιήθηκε και ένα υπερσύγχρονο ρομπότ, με την ονομασία «Ηρακλής», το οποίο διαθέτει τηλεχειριζόμενο βραχίονα, ηχητικούς αισθητήρες και κάμερα με εξαιρετικά υψηλή ανάλυση βίντεο.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΕ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ... «ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ»

Συμμεριζόμαστε την ανησυχία που εξέφρασε με δελτίο τύπου του περασμένου Μαΐου η Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, όσον αφορά το θέμα της εξέλιξης των ελεύθερων χώρων στην Αθήνα. Με αφορμή τις δηλώσεις της πολιτικής ηγεσίας ότι προχωρεί η ανάθεση σε τρίτους του γηπέδου του Μπάντμιντον στην περιοχή Γουδί της Αθήνας, η Ελληνική Εταιρεία τονίζει ότι μελέτη του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου –που είχε εκπονηθεί με ανάθεση από τον

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

Οργανισμό Αθήνας το 1999– προτείνει να δημιουργηθεί εκεί χώρος πρασίνου και αναψυχής.

ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΓΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΣΤΗ ΔΗΛΟ

Μετά τη σχετική έγκριση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου δύο σημαντικά μνημεία πρόκειται να αποκατασταθούν στο ιερό νησί της Δήλου: η Οικία του Διαδούμενου και το περιστύλιο της Οικίας της Λίμνης.

ΕΡΓΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Σε εκδηλώσεις που οργάνωσε η Ελληνική Εταιρεία γιορτάστηκε η αποπεράτωση των έργων αποκατάστασης των βυζαντινών ναών της Κοίμησης Θεοτόκου και της Αγίας Άννας στα Ταΐρια Μονεμβασίας (8.9.2006) και του ναού του Σωτήρος στο Αλεποχώρι Αττικής (10.9.2006), με μορφολογικά και κατασκευαστικά χαρακτηριστικά της περιόδου της Φραγκοκρατίας.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Στον υπό κατάρτιση κατάλογο των σημαντικότερων αρχαιολογικών μνημείων της Ευρωπαϊκής Κληρονομιάς την πρώτη θέση θα καταλαμβάνει η Ακρόπολη των Αθηνών.

ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΥΝ

Στην Τρανσυλβανία της Ρουμανίας εντοπίστηκαν κείμενα τα οποία αποδίδονται στον Ρήγα Φεραίο. Ένα από αυτά είναι έμμετρο χειρόγραφο, ένας ακόμα Θούριος που είχε συνθέσει ο Ρήγας. Τη μελέτη των κειμένων έκαναν ο Α. Τσελίκας, προϊστάμενος του Ιστορικού και Παλαιογραφικού Αρχείου του MIET, η Μ. Καμπούρη, δικαστική γραφολόγος και η Αικ. Κορδούλη, παλαιογράφος-φιλολόγος, αν. γεν. διευθύντρια της Εθνικής Βιβλιοθήκης.

ΚΕΝΤΡΟ ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Με έδρα το Νότιγχαμ της Μεγάλης Βρετανίας, εγκαινιάστηκε πρόσφατα και στη Σπάρτη το Κέντρο Σπαρτιατικών και Πελοποννησιακών Σπουδών, με την υποστήριξη των τοπικών φορέων. Η πρωτοβουλία ίδρυσής του ανήκει στο διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό του εν λόγω Πανεπιστημίου που ασχολείται με τις ποικίλες εκφάνσεις της ιστορικής πορείας της περιοχής. Στόχος του Κέντρου είναι να φέρει σε γόνιμη επαφή τις διάφορες ερευνητικές ομάδες, να αναδείξει τον σημαντικό ρόλο της Σπάρτης και της Πελοποννήσου στην ιστορία ειδικά της ανατολικής Μεσογείου, καθώς και να παράσχει όλα τα απαραίτητα εφόδια στους φοιτητές και μελετητές που ασχολούνται με το θέμα. Από το Πανεπιστήμιο του Νότιγχαμ έχει παραχωρηθεί μάλιστα ο ανάλογος χώρος και προγραμματίζονται σιγά σιγά οι δραστηριότητες του Κέντρου (διαλέξεις για το ευρύ κοινό, σεμινάρια, διεθνή συνέδρια κ.λπ.). Το πρώτο συνέδριο –για την πελοποννησιακή ταυτότητα από την προϊστορία μέχρι σήμερα– πρόκειται να λάβει χώρα πιθανότατα την ερχόμενη άνοιξη.

ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Το οίκημα που λειτούργησε ως στρατηγείο και κέντρο του απελευθερωτικού αγώνα του 1821 έχει εντοπιστεί στην πρωτεύουσα της Μολδαβίας Κισινάου και η Κυβέρνηση της χώρας δεσμεύτηκε να περιέλθει σε ελληνικά χέρια ώστε να μετατραπεί κατόπιν σε μουσείο. Μάλιστα στα τέλη Ιουνίου 2006

πραγματοποιήθηκε σχετικό με το θέμα διεθνές συνέδριο στην πόλη αυτή της Μολδαβίας, μιας χώρας που διατηρεί ακόμα και σήμερα ισχυρούς δεσμούς με τον ελληνισμό. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα Σχολής Ελληνικής Γλώσσας που λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο της πόλης Κομράτ, πρωτεύουσας της Γκαγκαουζίας. Στην αυτόνομη αυτή περιοχή κατοικούν κυρίως χριστιανοί ορθόδοξοι στο θρήσκευμα, που μιλούν διάλεκτο με πολλές ομοιότητες προς την τουρκική γλώσσα.

ΦΩΝΕΣ ΠΟΥ

«ΞΑΝΑΖΩΝΤΑΝΕΥΟΥΝ»

Στο Εθνικό Εργαστήριο «Λόρενς Μπέρκλεϊ» της Καλιφόρνια η σύγχρονη υψηλή τεχνολογία χρησιμοποιείται για να ξαναδώσει ζωή στις φωνές πλήθους προσωπικοτήτων, σε ηχητικά ντοκουμέντα του 19ου και 20ού αιώνα, καταγεγραμμένα σε κυλίνδρους από τσίγκο και κερί.

ΣΧΟΛΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

«Αρχαιολογία και τέχνη του βόρειου και ανατολικού Αιγαίου» ήταν ο άξονας γύρω από τον οποίο κινήθηκαν οι ομιλίες διακεκριμένων επιστημόνων, στο πλαίσιο της Σχολής Διδασκαλίας της Ιστορίας της Τέχνης της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας. Η Σχολή λειτουργεί για δέκατο έβδομο έτος φέτος, και τα μαθήματα διαρκούν από τον Νοέμβριο του 2006 έως τον Μάρτιο του 2007.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Το Φροντιστήριο που οργανώνει το Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Νοέμβριος 2006-Μάιος 2007)

στόχο έχει να μεταδώσει σε νέους επιστήμονες εκείνες τις ειδικές επιστημονικές γνώσεις που είναι απαραίτητες για την κατάρτιση όσων επιθυμούν να ασχοληθούν με την ιστορική έρευνα. Πληροφορίες στο τηλ. 210-7273619.

ΜΗΝΑΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΑΣΗ

Στο θεσμό αυτόν, που κάθε χρόνο διοργανώνεται σε παγκόσμια βάση, συμμετείχε φέτος για πρώτη φορά και το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (8.10.2006). Χάρη σε πρωτοβουλία της διεθνούς οργάνωσης Art Education for the Blind, εκείνη τη μέρα άτομα με προβλήματα όρασης γνωρίζουν τα εκθέματα των μουσείων μέσω ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης λειτουργούν προγράμματα που απευθύνονται σε κοινό ενηλίκων και αφορούν τόσο περιηγήσεις-πανόραμα του συνόλου της έκθεσης όσο και θεματικές περιηγήσεις, με αναλυτικότερη παρουσίαση συγκεκριμένων ενοτήτων της. Για πληροφορίες, μπορείτε να απευθύνεστε στην αρχαιολόγο Πολυξένη Γεωργάκη, κάθε Τετάρτη (11:30-15:00), στο τηλ. 2310-830538.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΣΤ' ΕΠΚΑ

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που οργανώνει η ΙΣΤ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων εξεδώσε πρόσφατα δύο καλαίσθητα και προσεγμένα έντυπα, πολύ βοηθητικά για την περιήγηση των μικρών επισκεπτών στα μουσεία Πολυγύρου και Κιλκίς. Τίτλος

τους «Ακανθος, Σάνη, Στάγειρα. Τρεις αποικίες της Άνδρου στη Χαλκιδική» και «Αρχαιολογικό Μουσείο Κιλκίς» αντίστοιχα. Πληροφορίες στο τηλ. 2310-801402.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τα εκπαιδευτικά «Προγράμματα Τρίτων» λειτουργούν και για τη νέα σχολική χρονιά 2006-2007, με τη φροντίδα της εκπαιδευτικής ομάδας του Μουσείου. Για περισσότερες πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής, τηλ.: 210-4516264, 210-4516822, fax: 210-4512277.

ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΣΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ

Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, αυξητική τάση παρουσίασε κατά τη διάρκεια της περασμένης χρονιάς η επισκεψιμότητα σε μεγάλο αριθμό μουσείων και αρχαιολογικών χώρων. Δυστυχώς πάντως υπάρχουν και εξαιρέσεις, με χαρακτηριστικότερη εκείνη του αρχαιολογικού χώρου του Σουνίου.

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Εγκαινιάστηκε στη Νέα Κούταλη Λήμνου την 1η Ιουλίου 2006 το Μουσείο Ναυτικής Παράδοσης και Σπογγαλιείας. Πρόκειται για ένα μουσείο πρωτότυπο, που αξίζει σίγουρα να επισκεφτούμε. Στις 6 Σεπτεμβρίου 2006 πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια της επανέκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Αρχαίας Σικυώνας, ενώ λίγο καιρό αργότερα, στις 15 Σεπτεμβρίου, εγκαινιάστηκε το Μουσείο Βιομηχανικής Ελαιουργίας Λέσβου στην Αγία Παρασκευή Λέσβου, στο

συγκρότημα του παλαιού κοινοτικού ελαιοτριβείου. Τέλος, στις 27 Οκτωβρίου 2006, άνοιξε τις πύλες του στο κοινό και το πρώτο μουσείο στην Ελλάδα που αντιμετωπίζει την εκκλησιαστική τέχνη και από θεολογική άποψη: το Εκκλησιαστικό Μουσείο στο κτίριο του Επισκοπείου της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΚΡΙΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Στην Παλαιόχωρα Χανίων έγιναν, στις 9 Ιουλίου 2006, τα εγκαίνια του Μουσείου Ακριτών της Ευρώπης, η ίδρυση του οποίου οφείλεται σε πρόταση του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών προς τον Δήμο Πελεκάνου. Η όλη προσπάθεια ξεκίνησε πριν από δύο χρόνια περίπου και είχε ως αποτέλεσμα τη σημερινή μορφή του Μουσείου, με την προοπτική ωστόσο να μεταστεγαστεί στο άμεσο μέλλον σε κτίριο που θα πληροί όλες τις προϋποθέσεις σωστής στέγασης και λειτουργίας του. Για τη δημιουργία του συνεργάστηκαν, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος ACRINET, επιστημονικοί και λοιποί φορείς από την Ελλάδα και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με στόχο να παρουσιάσουν και να αναδείξουν «τις ανεκτίμητες αξίες της ειρηνικής συνύπαρξης στο έντονα (ιδίως σήμερα) πολυπολιτισμικό περιβάλλον που ζούμε όλοι οι Ευρωπαίοι και την επικαιρότητα των αναφορών των ακριτικών τραγουδιών και κειμένων».

ΜΕ ΤΟΝ ΟΒΟΛΟΝ ΣΟΥ...

Την αγοραστική δύναμη των αρχαίων νομισμάτων γνώρισαν όσοι επισκέφθηκαν το Νομισματικό Μουσείο στις 22 και 23 Σεπτεμβρίου. «Από την

αγορά... στην κουζίνα! Ποιο ήταν το κόστος της διατροφής από την αρχαιότητα έως σήμερα;» ήταν το θέμα των «Ανοικτών Ημερών» που οργάνωσε το Νομισματικό Μουσείο. Στη διάθεση μάλιστα του κοινού ήταν και νομισματολόγοι, οι οποίοι απαντούσαν σε ερωτήσεις σχετικές με το κόστος των προϊόντων που έμπαιναν στο καλάθι της νοικοκυράς κατά την αρχαιότητα. Η επιστημονική ομάδα του Μουσείου ήταν επίσης σε θέση να δώσει και στοιχεία αναλογίας των τιμών με τον μέσο μισθό της εποχής, προς εξαγωγή συμπερασμάτων για το επίπεδο ζωής των πολιτών τότε.

Αργυρώ Μαυροζούμη

HERAKLEIDON, EXPERIENCE IN VISUAL ARTS

Το εν λόγω μουσείο, που φιλοδοξεί να παρουσιάσει καλλιτέχνες οι οποίοι διαδραμάτισαν και διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο στην εξέλιξη της τέχνης, στεγάζεται σε ένα από τα ωραιότερα και αντιπροσωπευτικότερα δείγματα της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Στην οδό Ηρακλειδών 16, στη σκιά της αθηναϊκής Ακρόπολης, βρίσκεται το αποκατεστημένο πια κτίριο, όπου πραγματοποιούνται και εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές, ενώ το μουσείο έχει δημιουργήσει επίσης Εργαστήριο Πλαισίωσης Έργων Τέχνης. Περισσότερες πληροφορίες στον δικτυακό τόπο του μουσείου, www.herakleidon-art.gr.

ΠΑΖΑΡΙ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΟΠΩΛΩΝ

Για μια ακόμη χρονιά πραγματοποιήθηκε το παζάρι του Σωματείου αρχαιοπωλών

και εμπόρων έργων τέχνης της Ελλάδος στο Πολιτιστικό Κέντρο Μελίνα Μερκούρη (3-5 Νοεμβρίου 2006).

BAZAAR BIBLIΩN ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Σε συνεργασία και με άλλους φορείς, το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης οργάνωσε στο χώρο του bazaar βιβλίων αρχαιολογίας και τέχνης με σημαντική έκπτωση (17-19 Νοεμβρίου 2006). Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης διατέθηκαν επίσης αφίσες, κάρτες και προϊόντα μουσείων.

ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Σε εκδήλωση του Ιδρύματος «Ακτία Νικόπολις» (Θεοφάνειος Αίθουσα Πολιτιστικών Εκδηλώσεων Πρέβεζας, 20.9.2006), παρουσιάστηκε από τον Νίκο Καραμπέλα το folio «Επί Χάρτου-Χαρακτικά της Πρέβεζας».

ΜΑΡΜΑΡΑ ΜΕ ΑΠΟΨΗ

Στη νέα ιστοσελίδα <http://marbles.apokrisi.net> μπορεί κανείς να ενημερωθεί με τρόπο έξυπνο και χιουμοριστικό για τις εξελίξεις όσον αφορά την προσπάθεια επιστροφής και επανένωσης των γλυπτών του Παρθενώνα.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ο PIET DE JONG, Η ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

Το Μουσείο Μπενάκη, σε συνεργασία με την Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα, παρουσιάζει για πρώτη φορά στο κοινό τις υδατογραφίες και τα σχέδια του βρετανού καλλιτέχνη και αρχιτέκτονα Piet de Jong, ενός από τους πιο γνωστούς, διακεκριμένους και σημαίνοντες εικονογράφους

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

αρχαιολογικών ευρημάτων του 20ού αιώνα. Η έκθεση περιλαμβάνει περίπου 150 υδατογραφίες και σχέδια. Η πλειονότητα αυτών προέρχονται από τα Αρχαία των Ανασκαφών της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αγορά και συνθέτουν ένα πανόραμα του αθηναϊκού πολιτισμού και της ιστορίας του από τη νεολιθική εποχή έως και τη μεταβυζαντινή περίοδο. Στην έκθεση συμπεριλαμβάνονται επιπλέον υδατογραφίες από άλλες περιοχές όπου εργάστηκε ο Piet de Jong, όπως στο ανάκτορο του Μίνωα στην Κνωσό και του Νέστορα στην Πύλο, στην Κόρινθο, τις Μυκήνες και την Ελευσίνα, καθώς και ορισμένες καρικατούρες διάσημων αρχαιολόγων της εποχής του. Μαζί με το υλικό αυτό, που παραχωρήθηκε από το Μουσείο Ashmolean της Οξφόρδης, το Πανεπιστήμιο του Cincinnati, και τις Εφορείες Αρχαιοτήτων του Ηρακλείου και της Ολυμπίας, θα εκθεθούν ιστορικές φωτογραφίες και επιστολές, όπως και ένας αντιπροσωπευτικός αριθμός χαρακτηριστικών ευρημάτων από το Μουσείο της Αρχαίας Αγοράς της Αθήνας (χορηγός: Institute for Aegean Prehistory, διάρκεια έκθεσης: 15.11.2006-7.1.2007).

ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΓΛΜΑΤΑ

Αυτός θα είναι ο θεματικός άξονας έκθεσης που προγραμματίζεται για το δίμηνο Φεβρουαρίου-Μαρτίου 2007 στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Αποτέλεσμα ενδιαφέρουσας συστηματικής έρευνας σχετικά με τη χρήση του χρώματος στα αρχαία γλυπτά, η οποία πραγματοποιείται τα τελευταία χρόνια στα εργαστήρια της

Γλυπτοθήκης του Μονάχου, η έκθεση θα περιλαμβάνει κατά βάση αντίγραφα αρχαίων αγαλμάτων.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΣΤΗ ΜΕΛΟΥΖΙΝΗ

«Κύπρος, από την Αφροδίτη στη Μελουζίνη» είναι ο πλήρης τίτλος ενδιαφέρουσας έκθεσης που θα είναι ανοιχτή στο κοινό έως και τις 25 Μαρτίου 2007, στο Μουσείο Τέχνης και Ιστορίας της Γενεύης. Σε αυτήν παρουσιάζεται η ιστορική πορεία 2.600 χρόνων, από τα αρχαία βασίλεια της Κύπρου μέχρι τα χρόνια των Λουζινιανών.

Ι΄ ΚΡΗΤΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Στα Χανιά (1-8 Οκτωβρίου 2006) διεξήχθησαν με επιτυχία οι εργασίες του σημαντικού αυτού επιστημονικού θεσμού, που συμπληρώνει σχεδόν μισό αιώνα ζωής, και στον οποίο συμμετείχε φέτος πλήθος καταξιωμένων επιστημόνων από διάφορες χώρες. Με αντικείμενο την ιστορία και τον πολιτισμό της Κρήτης σε διαχρονική βάση, λειτουργεί σε τρία τμήματα (προϊστορικών-ιστορικών χρόνων, βυζαντινό, νεοελληνικό) και διοργανώνεται κάθε πέντε χρόνια σε διαφορετική πρωτεύουσα νομού κάθε φορά. Φέτος διοργανωτής ήταν ο Φιλολογικός Σύλλογος «Ο Χρυσόστομος», τηλ. και fax: 28210-53879, e-mail: protocol@keepka.culture.gr.

ΚΑΤΤΑΔΕ ΕΔΟΞΕ ΤΟΙΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙΣ

Στο Κέντρο Επιγραφικών Μελετών του Επιγραφικού Μουσείου έλαβε χώρα ενδιαφέρουσα έκθεση με τίτλο «Καττάδε έδοξε τοις Λακεδαιμονίοις-Επιγραφές δημοσίου χαρακτήρα από την Σπάρτη του 5ου αι. π.Χ.» (30 Οκτωβρίου-23 Νοεμβρίου

2006). Αφορμή για τη διοργάνωσή της στάθηκε η σύντομη διάρκεια παραμονής στο μουσείο σημαντικής λακωνικής επιγραφής, προκειμένου να κατασκευαστεί το εκμαγείο της. Πρόκειται για κατάλογο συνεισφορών πόλεων και ιδιωτών, σε χρήμα και σε είδος, προς τους Λακεδαιμονίους, για τη διεξαγωγή του Πελοποννησιακού Πολέμου. Προγραμματισμένη είναι εξέλιξη και η μεταφορά της στη Νέα Υόρκη, προκειμένου να περιληφθεί στην έκθεση «Αθήνα-Σπάρτη: από τον 8ο έως τον 5ο αι. π.Χ.» που διοργανώνεται από το Κοινωνικό Ίδρυμα «Αλέξανδρος Ωνάσης».

ΕΝΤΥΠΕΣ ΠΗΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

Πλήθος απεικονίσεων από ελληνικές φορεσιές περιλάμβανε η έκθεση «Ελληνική Ενδυμασία. Έντυπες πηγές 16ου-19ου αιώνα από τη Συλλογή Ι.Δ. Κοιλαλού» που διοργανώθηκε στο Μουσείο Μπενάκη. Το υλικό της αντλήθηκε από ευρωπαϊκές εκδόσεις που κυκλοφόρησαν κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, και παρουσίαζε τις ελληνικές φορεσιές όπως τις κατέγραψε η ματιά των ξένων περιηγητών. Την έκθεση συνόδευε δίγλωσσο λεύκωμα (διάρκεια έκθεσης: 20.9-12.11.2006).

A.M.

ΒΟΥΛΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Φωτογραφικά έργα που αποτυπώνουν την ιστορία αλλά και την καθημερινότητα της Ελλάδας του περασμένου αιώνα περιλήφθηκαν στην έκθεση με τίτλο «Η φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου (1898-1990)» (Κτίριο οδού Πειραιώς Μουσείου Μπενάκη, 4.10-

3.12.2006). Με αφορμή την έκθεση έγινε και η πρώτη παρουσίαση της ομότιπλης μονογραφίας, συνέκδοσης του Μουσείου Μπενάκη και των Εκδόσεων Άγρα.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ

Έως τις 5 Ιανουαρίου 2007 θα διαρκέσει η έκθεση «Αλέξη Κυριτσόπουλου, Ζωγραφική για τον Αριστοφάνη (1976-2003), Αχαρνής, Λυσιστράτη», που διοργανώνεται από το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης στο Μέγαρο Εϋνάρδου (Αγίου Κωνσταντίνου 20 και Μενάνδρου). Για πληροφορίες, τηλ. 210-3234267 ή 210-5223101.

ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΧΑΡΑΚΤΕΣ

Στο Μουσείο Χαρακτικής-Γρηγοράκη (τηλ.: 210-6740806) λειτουργεί έκθεση με τίτλο «Πρωτοπόροι και δάσκαλοι της νεοελληνικής χαρακτικής». Μπορείτε να την επισκεφθείτε κατόπιν προσυνηνοήσεως, Δευτέρα έως και Παρασκευή 18:00-21:00 και Σάββατο 12:00-15:00.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

Το Μουσείο Μπενάκη διοργανώνει Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Αρχαιότητα, αρχαιολογία και ελληνικότητα στην Ελλάδα του εικοστού αιώνα» (Κτίριο Μουσείου Μπενάκη στην οδό Πειραιώς, 10-12 Ιανουαρίου 2007). Στόχος του να ερευνηθεί και να παρουσιαστεί η ιστορία της αρχαιολογίας σε σχέση με το πώς επέδρασε στη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας στην Ελλάδα του 20ού αιώνα. Λαμβάνοντας ως συμβολικά termini τις δύο

ελληνικές Ολυμπιάδες –1896 και 2004–, γίνεται προσπάθεια να ιχνηλατηθούν τα βήματα που καθόρισαν τη σημερινή εικόνα της ελληνικής αρχαιολογίας – ως επιστήμης, ως εκπαιδευτικής πρότασης, ως παραγωγού και καταναλωτή ταυτόχρονα μιας πολυεπίπεδης πολιτισμικής πραγματικότητας. Πληροφορίες στο τηλ. 210-3671011 ή στο e-mail damaskos@benaki.gr.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Το «τρίτο μάτι» πάνω στα πράγματα έχει σχεδόν πάντα ενδιαφέρον. Έτσι και η ματιά βρετανών ερευνητών που περιηγήθηκαν στην Ελλάδα πάνω στον βυζαντινό και τον νεοελληνικό πολιτισμό αποκαλύπτει συχνά νέες όψεις του. «Μελετητές, ταξίδια, αρχαία: Η συμβολή της Βρετανικής Σχολής της Αθήνας στις Βυζαντινές και Νεοελληνικές Σπουδές» ήταν το θέμα του διήμερου συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στις 6 και 7 Οκτωβρίου του 2006 στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Στο πλαίσιο του συνεδρίου έγινε εκτενής αναφορά στις γραπτές πηγές βρετανών μελετητών κυρίως του περασμένου αιώνα όσον αφορά τον βυζαντινό αλλά και τον νεοελληνικό πολιτισμό. Αξίζει να σημειωθεί ότι το υλικό που παρουσιάστηκε μέσα από τις ομιλίες των συμμετεχόντων συνιστά πολύ χρήσιμη πηγή για τη μελέτη και την έρευνα του σήμερα (π.χ. οι αλλαγές στη ζωή των μοναχών στο Άγιον Όρος, ο εντοπισμός της κοινωνίας των Βλάχων σήμερα κτλ.). Όπως εύστοχα επισημάνθηκε από τους περισσότερους ομιλητές, το παρελθόν μπορεί να γίνει κλειδί για την ερμηνεία του παρόντος. Ενδιαφέρον παρουσίασε η οπτική γωνία από την οποία οι βρετανοί

ερευνητές, έχοντας εξ ορισμού διαφορετική πολιτισμική αφετηρία, ταξίδεψαν στην Ελλάδα και κατέγραψαν τις διαπιστώσεις τους, όπως επίσης και η πορεία τους από την απλή παρατήρηση στην εμβάθυνση.

A.M.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΑ ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ

Το εν λόγω διεθνές συνέδριο πραγματοποιήθηκε στην αρχαία Ολυμπία (27-30 Αυγούστου 2006), με τη συνεργασία του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τεχνολογικού Επιμελητηρίου. Ερευνητές των θετικών επιστημών κατά κύριο λόγο ανέδειξαν με τον πλέον επιτυχημένο τρόπο τις πληροφορίες για τις επιστήμες και την τεχνολογία που συναντά κανείς στα ομηρικά έπη. Σε αναμονή των Πρακτικών λοιπόν, ώστε να μπορέσει ο καθένας μας να γνωρίσει και να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα για κάποιες όχι και τόσο προβεβλημένες πτυχές του αρχαίου κόσμου, οι οποίες είναι ωστόσο εντυπωσιακές και αν μη τι άλλο άκρως ενδιαφέρουσες!

ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσίασε το διεθνές συμπόσιο «Ιστορία και λειτουργία των μύθων στην ψυχανάλυση. Συνδέσεις μυθολογίας, τραγωδίας και κλινικής» (Μουσείο Μπενάκη οδού Πειραιώς, 4-8.10.2006). Διακεκριμένα μέλη της ψυχαναλυτικής ακαδημαϊκής και κλινικής κοινότητας, συσχετίζοντας το σύγχρονο ψυχαναλυτικό υλικό με τους αρχαίους ελληνικούς μύθους ή θέματα των αρχαίων τραγωδιών, κατέληξαν σε πολύ ενδιαφέροντα συμπεράσματα για την αλληλεπίδραση της τέχνης και της μυθολογίας με την ψυχανάλυση.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΘΗΝΑ

Με επιτυχία στέφθηκε η ολοκλήρωση των εργασιών του διεθνούς αρχαιολογικού συμποσίου με τίτλο «Η Αθήνα κατά την ρωμαϊκή εποχή. Πρόσφατες ανακαλύψεις, νέες έρευνες» (Κτίριο οδού Πειραιώς Μουσείου Μπενάκη, 19-21 Οκτωβρίου 2006). Πολλοί και καταξιωμένοι επιστήμονες κατέθεσαν τις απόψεις τους για μια ενδιαφέρουσα αν και όχι τόσο προβεβλημένη πτυχή της ιστορίας της πόλης, παραθέτοντας πληθώρα νέων στοιχείων. Για περισσότερες πληροφορίες, τηλ. 210-3671091, e-mail: vlizos@benaki.gr (Σταύρος Βλίζος).

ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΥΣΤΕΡΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

Επιστημονική συνάντηση για την κεραμική της ύστερης αρχαιότητας στον ελλαδικό χώρο (3ος-7ος αι. μ.Χ.) πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τελετών της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από τις 12 ως τις 16 Νοεμβρίου 2006. Οι ανακοινώσεις κάλυψαν γεωγραφικά το σύνολο του ελλαδικού χώρου, παρουσιάζοντας κυρίως αδημοσίετο υλικό από την πρόσφατη ανασκαφική δραστηριότητα.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟ ΙΡΑΝ

«Ancient Greece and ancient Iran: cross-cultural encounters» ήταν ο ακριβής τίτλος του Α΄ Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου που ως στόχο είχε να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα των ερευνών ελλήνων και ξένων ερευνητών σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στον αρχαίο ελληνικό και ιρανικό κόσμο, στους τομείς της διοίκησης, της

τέχνης και της αρχιτεκτονικής, της θρησκείας, της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας. Μια αξιόλογη προσπάθεια που ευχόμαστε να συνεχιστεί στο μέλλον. Το συνέδριο έλαβε χώρα στο «Αμφιθέατρο Λ. Ζέρβας» του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, που είχε και την ευθύνη της διοργάνωσης, σε συνεργασία με το Μορφωτικό Κέντρο της Πρεσβείας της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν (11-13 Νοεμβρίου 2006).

ΤΟ ΔΟΥΚΑΤΟ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ (1204-1456)

Η τριήμερη διεθνής επιστημονική συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, χάρη στη συνεργασία μεταξύ του Ινστιτούτου Βυζαντινών Ερευνών, του Ιταλικού Μορφωτικού Ινστιτούτου και του Ινστιτούτου Θερβάντες της Αθήνας (6-8 Νοεμβρίου 2006). Ειδικό ιστορικό επιστήμονες επιχείρησαν να φωτίσουν πλευρές μιας ελάχιστα γνωστής περιόδου της αθηναϊκής ιστορίας, αναλύοντας όψεις του φραγκικού δουκάτου, της καταλανικής κυριαρχίας στην Αθήνα και της φλωρεντινής περιόδου των Ατσαγιόλη, τελευταίων δουκών της Αθήνας. Στο πλαίσιο της Συνάντησης εντάχθηκε και εκδήλωση του Δήμου Υπάτης για τα 150 χρόνια από τη γέννηση του ισπανού ιστορικού και φίλου της Υπάτης Antonio Rubio Lluch (Υπάτης, 4 Νοεμβρίου 2006).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

«Δρόμοι και συναντήσεις από τις Σταυροφορίες ως την πτώση του Χάνδακα (1096-1669)» ήταν ο υπότιτλος της ελληνοϊταλικής επιστημονικής συνάντησης που οργανώθηκε

από το Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Αμφιθέατρο «Λεωνίδα Ζέρβας», ΕΙΕ, 20-22 Νοεμβρίου 2006). Συγκριτικού χαρακτήρα οι περισσότερες ανακοινώσεις, εστίασαν στην αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο πολιτισμών και ειδικότερα μεταξύ βυζαντινής και ιταλικής ζωγραφικής

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

«Σταθμό» για τη διαμόρφωση της ενιαίας ιστορικής ταυτότητας και συνείδησης της Θεσσαλίας φιλοδοξούν να αποτελέσει το 1ο Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας και Πολιτισμού της Θεσσαλίας οι διοργανωτές του. Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στη Λάρισα, στο χώρο της Δημοτικής Πινακοθήκης-Μουσείου Γ.Ι. Κατσίγρα (9-11 Νοεμβρίου 2006), και την οργανωτική ευθύνη είχε η Περιφέρεια Θεσσαλίας.

ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ: ΝΕΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ-ΝΕΕΣ ΕΡΜΗΝΕΙΕΣ

Οι εργασίες του συνεδρίου με το παραπάνω θέμα πραγματοποιήθηκαν στο κτίριο της οδού Πειραιώς του Μουσείου Μπενάκη (2-5 Νοεμβρίου 2006) και πλαισιώθηκαν από έκθεση με τίτλο «Θησαυροί κεντητικής του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. Το χρονικό μιας επιστροφής», προσφορά του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος. Και οι δύο εκδηλώσεις ήταν αφιερωμένες στην Πόπη Ζώρα, η οποία προσέφερε σημαντικό έργο στη μελέτη, την έρευνα και την ανάδειξη του νεοελληνικού παραδοσιακού πολιτισμού. Η συμμετοχή στο συνέδριο διακεκριμένων μελετητών της ελληνικής λαϊκής τέχνης έδωσε την ευκαιρία να αναδειχθούν και να

συζητηθούν τα νέα ευρήματα και οι πιο πρόσφατες αναζητήσεις πάνω σε μια σημαντική και παραμελημένη πτυχή του νεοελληνικού πολιτισμού.

ΒΙΛΧΕΛΜ ΝΤΕΡΠΦΕΛΝΤ

Αφιερωμένο στον μεγάλο γερμανό αρχαιολόγο και τις έρευνές του στη Λευκάδα ήταν διεθνές συνέδριο και έκθεση που διοργάνωσε το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο τον περασμένο Αύγουστο.

Ε΄ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΛΟΓΙΑΣ

Πραγματοποιήθηκε στις 28-30 Σεπτεμβρίου 2006 στο Αμφιθέατρο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και περιέλαβε τις εξής βασικές θεματικές ενότητες: α. Επιγραφική και διαλεκτολογία: πρόσφατα κείμενα, β. «Συντάγματα» διαλεκτικών κειμένων: ενημέρωση, γ. Διάλεκτοι και ελληνική Γραμματική.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΠΑΡΚΟ ΑΛΜΩΠΙΑΣ

Τη μελέτη των απολιθωμάτων της αρκούδας των σπηλαίων, η οποία έζησε πριν από 38.000 χρόνια, είχαν ως άξονα οι ομιλίες του εν λόγω συνεδρίου (Πέλλα, 2-5 Νοεμβρίου 2006). Για περαιτέρω πληροφορίες, τηλ.: 23840-91300.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΚΑΠΗΛΙΑ

«Αρχαιοκαπηλία: από τους συλημένους τάφους στα διεθνή μουσεία» ήταν ο τίτλος ομιλίας του διακεκριμένου βρετανού αρχαιολόγου Κόλιν Ρένφριου, που προβληματίσε πλήθος παρισταμένων στο κτίριο της οδού Πειραιώς του Μουσείου Μπενάκη

(9.10.2006). Κάνοντας χρήση μιας ενδιαφέρουσας νομικής και γεωπολιτικής φύσης ανάλυσης, ο λόρδος Ρένφριου πιστεύει ότι αποφασιστικό βήμα για την καταπολέμηση της αρχαιοκαπηλίας θα μπορούσε να είναι η επιστροφή στις χώρες καταγωγής τους των αρχαιοτήτων που εξήχθησαν παράνομα μετά το 1970, οπότε τέθηκε σε ισχύ η Χάρτα της Unesco, με αντικείμενο την επιβολή τάξης στην ασύδοτη διακίνηση. Η ομιλία ήταν ενταγμένη στο πλαίσιο της έκθεσης «Η κλοπή της Ιστορίας» που πραγματοποιούνταν την ίδια περίοδο στους χώρους του Μουσείου.

ΦΙΛΟΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΑΝΗΣ

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων που διοργανώνει ο Σύλλογος «Φίλοι του Μουσείου Μάνης-Μιχ. Κάσση» (τηλ. 210-4826110), θα μιλήσουν ο ανθρωπολόγος Νίκος Πουλιανός (22.1.2007) και ο γεωλόγος Γιάννης Μπαντέκας (5.2.2007). Θέμα τους, αντίστοιχα, «Οι ευρωπαϊοί αρχάνθρωποι» και «Συνοπτική φυσικογεωλογική εξέλιξη του περραιγαϊκού χώρου και αρχαιοελληνικός πολιτισμός. Εισαγωγή στη γεωμυθολογία».

ΕΝΑΛΙΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΒΟΪΚΟ ΚΟΛΠΟ

Οι ενάλιες αρχαιολογικές έρευνες στον Νότιο Ευβοϊκό κόλπο που πραγματοποιήθηκαν το περασμένο καλοκαίρι από το Ινστιτούτο Ενάλιων Αρχαιολογικών Ερευνών, σε συνεργασία με την Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού, αποτέλεσαν πραγματική αποκάλυψη για τους αρχαιολόγους. Αυτό επισήμανε –μεταξύ και άλλων συμπερασμάτων του όσον

αφορά την εξερεύνηση του βυθού– ο αρχαιολόγος στην Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων Γεώργιος Κουτσουφλάκης, στις 16.10.2006 στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Εντοπίστηκαν πέντε άγνωστα μέχρι σήμερα αρχαία ναυάγια και ένα αρχαίο αγκυροβόλι. Πρόκειται για την πρώτη έρευνα που έχει γίνει ποτέ στην περιοχή και επικεντρώθηκε στο χώρο που εκτείνεται από τα Νέα Στύρα Ευβοίας ως το Μαρμάρι. Επιπλέον περιέλαβε τις νησίδες Μεγάλο Στυρονήσι, Αγ. Ανδρέας, Πετούσι, όπως και τις περιοχές Πορτολάφια και Βίγλα. Οι καινούριες πληροφορίες που αντλήθηκαν από τα ευρήματα είναι πλούσιες και αφορούν πολλά επίπεδα της ζωής στην περιοχή από την αρχαιότητα έως τους πρώτους βυζαντινούς χρόνους: τις εμπορικές συναλλαγές και τα δρομολόγια ακόμη και από μακρινές περιοχές, όπως η Κυρηναϊκή και η Ισπανία, το φυσικό περιβάλλον και τις τότε επικρατούσες κλιματολογικές συνθήκες, την κεραμική. Ο ομιλητής ήταν επικεφαλής της έρευνας από κοινού με την Έφορο Ενάλιων Αρχαιοτήτων Αικατερίνη Δελλαπόρτα και σε συνεργασία με τους αρχαιολόγους Ι. Σαπουντζή, Χ. Παπαδοπούλου, Δ. Κουρκουμέλη και Ξ. Αργύρη. Η εν λόγω επιστημονική ομάδα ελπίζει και στην περαιτέρω ενίσχυσή της με ανάλογους οικονομικούς πόρους, προκειμένου να συνεχίσει τις έρευνές της στον Νότιο Ευβοϊκό κόλπο στο μέλλον.

A.M.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

«Τα έργα αναστήλωσης στην Ακρόπολη: παρελθόν και παρόν» ήταν το θέμα διάλεξης της Μαρίας Ιωαννίδου, διευθύντριας

της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης (Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως, 25.10.2006). Κατά τη διάρκεια της δόθηκε στους παρισταμένους η ευκαιρία να έχουν μια γενική αλλά αρκετά κατατοπιστική εικόνα της εξέλιξης των εργασιών στον Ιερό Βράχο, οι οποίες –όπως συχνά επισημαίνεται και σε σχετικά δημοσιεύματα του ημερήσιου Τύπου– αντιμετωπίζουν κατά καιρούς ποικίλα προβλήματα κυρίως στον τομέα των χρηματοδοτήσεων. Από την πλευρά μας ευχόμαστε να καταφέρνουν πάντα να τα ξεπερνούν, καθώς είναι απαραίτητο να συνεχιστούν υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες, ώστε να επιτυγχάνονται τα επιθυμητά αποτελέσματα.

ΤΡΙΤΤΟΙΑ ΣΤΗ ΘΑΣΟ

«Μια Τρίττοια στη Θάσο: μια Κυρωτική Λειτουργία» ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε ο διευθυντής της Γαλλικής Σχολής Αθηνών Dominique Mulliez, στις 23.10.2006 στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στο πλαίσιο των διαλέξεων των Φίλων του Μουσείου. Ο ομιλητής αναφέρθηκε εκτενώς στις πηγές με μαρτυρίες θυσιών με συμπλέγματα ζών και επιχείρησε να δώσει ερμηνεία στο σκοπό των τελετουργιών αυτών. Όπως επισήμανε, αυτές έχουν να κάνουν κυρίως με τη δοξασία ότι κατ' αυτόν τον τρόπο προδιαγράφεται η τύχη. Για το εύρημα της τρίττοιας στη Θάσο, ο ομιλητής υποστήριξε ότι είναι αδύνατον να τη συνδέσουμε με κάποιο ιστορικό γεγονός.

A.M.

ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ

«Από το μαντείο του Απόλλωνα στη λατρεία του Αγίου Φιλίππου. Πρόσφατες έρευνες στην Ιεράπολη της Φρυγίας»

ήταν το θέμα της διάλεξης που έδωσε ο καθηγητής Francesco d'Adria στην Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή στις 12.10.2006. Ο ομιλητής παρουσίασε το χρονικό των ερευνών στην περιοχή με την ιδιότητά του ως διευθυντή της ιταλικής αρχαιολογικής αποστολής της Ιεράπολης, στη σημερινή βορειοκεντρική Τουρκία.

A.M.

Ο ΩΡΙΩΝ ΤΟΥ VUCEDOL

«Ο Ωρίων του Vucedol και το αρχαιότερο Ημερολόγιο της Ευρώπης» ήταν το θέμα της ομιλίας του αρχαιολόγου, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Ζάγκρεμπ της Κροατίας, δρα Alex Durman στις 2.10.2006 στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Με βάση την πορεία του αστερισμού του Ωρίωνα, που κατά την αρχαιότητα ήταν το σύμβολο του ερχομού του χειμώνα, ο ομιλητής παρουσίασε στοιχεία από τις ανασκαφές που πραγματοποίησε ο ίδιος στον οικισμό Vucedol στην Κροατία, τα οποία τεκμηριώνουν την αρχαιότερη αξιοποίηση του Ωρίωνα ως χρονικού συμβόλου με άμεση επίδραση στην κοινωνική ζωή των ανθρώπων.

A.M.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΙΓΥΠΤΙΟΛΟΓΙΑ

Με θέμα τις «Σύγχρονες Τάσεις στην Ευρωπαϊκή Αιγυπτιολογία. Αιγυπτιακές Αρχαιότητες στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο» μίλησαν η δρ Αμάντα-Αλίκη Μαραβέλια, αιγυπτιολόγος, και ο δρ Ashraf-Alexandre Sadek, καθηγητής Αιγυπτιολογίας και Κοπτολογίας στο Πανεπιστήμιο Limoges, στις 9.10.2006 στο αμφιθέατρο του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Στην εκδήλωση έγινε αναλυτική απαρτίωση των εκθέσεων που

οργανώθηκαν στο Μουσείο με θέμα την Αίγυπτο, καθώς και ονομαστική αναφορά στους δωρητές αιγυπτιακών συλλογών προς το Μουσείο. Η δρ Μαραβέλια τόνισε ότι το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο έχει αυτή τη στιγμή στη διάθεσή του πάνω από 7.000 αιγυπτιακά αντικείμενα όλων των περιόδων και όλων των ειδών, που είναι πολύ λίγο γνωστά παγκοσμίως.

A.M.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΕΣ ΕΜΠΝΕΥΣΕΙΣ ΤΟΥ LEONARDO DA VINCI

Αυτό ήταν το θέμα ομιλίας του Θεοδόση Π. Τάσιου, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Εταιρείας Μελέτης Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, 16.10.2006). Ο ομιλητής παρουσίασε συγκριτικά στοιχεία, εντοπίζοντας την επίδραση των ελληνιστικών χρόνων στο έργο του θρυλικού καλλιτέχνη.

A.M.

BIBLIA

ΤΡΕΙΣ ΟΜΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΕΝΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΝΟΛΗ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟ

συλλογικό έργο εκδ. Σύλλογος των Φίλων Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2006 Τρεις άνθρωποι που έζησαν από κοντά τον Μανόλη Ανδρόνικο στη Βεργίνα –η Στέλλα Δρούγου και η Χρυσούλα Σαατσόγλου- Παλιαδέλη, αρχαιολόγοι, και ο δημοσιογράφος Δημήτριος Γουσίδης– αφιερώνουν, για τη συμπλήρωση των 28 χρόνων από την αποκάλυψη του περίφημου μακεδονικού τάφου στη Μεγάλη Τούμπα, ισάριθμα κείμενα, που προλογίζει η Όλυ Ανδρόνικο, σύζυγος και στήριγμα ζωής του μεγάλου

αρχαιολόγου. Οι μαρτυρίες αυτές πιστοποιούν για μια ακόμη φορά το εξαιρετικό ποίον του Ανδρόνικου, που θα μείνει στην ιστορία της αρχαιολογίας ως μεγάλος αρχαιολόγος- ανασκαφέας και στην ιστορία των ανθρώπων ως αληθινός άνθρωπος.

THE DERVENI PAPYRUS

επιμ. Th. Kuremenos, G. Parassoglou, K. Tsantsanoglou εκδ. Corpus dei Papiri Filosofici Greci e Latini, Firenze 2006 Η πρώτη πλήρης δημοσίευση του παπύρου που βρέθηκε το 1962 στην αρχαία Λιτή, στο Δερβένι Θεσσαλονίκης. Ύστερα από πολυετή μελέτη, με πολλές δυσκολίες καθώς ο πάπυρος βρέθηκε απανθρακωμένος σε ταφική πυρά, οι καθηγητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κατέληξαν σε σημαντικά συμπεράσματα. Ένα ορφικό ποίημα που αναφέρεται στη θεογονία και ο σχολιασμός του από κάποιον άγνωστο συγγραφέα –ίσως τον μάντη Ευθύφρονα– αποτελούν το περιεχόμενο του παπύρου, που χρονολογείται στα μέσα του 5ου αι. π.Χ. Εκτός από τα ερμηνευτικά σχόλια του κειμένου, στην έκδοση περιλαμβάνονται και φωτογραφίες του σπουδαίου ευρήματος.

L'ILIADÉ ET L'ODYSSÉE

Paul Demont εκδ.ditions du Chêne, Paris 2005 Μια πραγματικά εξαιρετική από κάθε άποψη έκδοση, μας παρασύρει με τρόπο συναρπαστικό στον περιπετειώδη κόσμο των ομηρικών ηρώων. Ο μύθος συνδυάζεται με την ιστορική αλήθεια στα θαυμάσια κείμενα που κρατούν αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη, ενώ το εικονογραφικό υλικό –προερχόμενο από

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

διαφορετικές χρονικές περιόδους και καλλιτέχνες – τα υποστηρίζει άψογα, καλύπτοντας ουσιαστικά το σύνολο σχεδόν των επεισοδίων των ομηρικών επών. Ένα έργο που αξίζει να έχετε στη βιβλιοθήκη σας.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΑΙΓΑΙΑΚΗΣ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑΣ

Ίρις Τζαχίλη
εκδ. Η Καθημερινή, Αθήνα 2006
«Οι ανασκαφές στη Θήρα και τη Θηρασία τον 19ο αιώνα» είναι ο υπότιτλος του πραγματικά αξιόλογου αυτού βιβλίου, χάρη στο οποίο «ένα μεγάλο κενό στην αρχαιολογία του Αιγαίου κλείνει», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο καθηγητής αρχαιολογίας Χρ. Ντούμας στο προοίμιο. Η συγγραφέας του καταθέτει τα αποτελέσματα της εμπειριστατωμένης μελέτης της στις σελίδες του, κατανέμοντας την ύλη σε δύο μέρη: α. Το ιστορικό των αρχαιολογικών ερευνών, β. Τα αρχαιολογικά στοιχεία.

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ Η ΑΡΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΣΦΑΙΡΩΝ

Simonne Jacquemard
εκδ. Λιβάνης, Αθήνα 2006
Η διακεκριμένη συγγραφέας και ποιήτρια επιχειρεί εδώ να δώσει μια πλήρη εικόνα της ζωής και του έργου του διάσημου φιλοσόφου. Η αφήγησή της συνδυάζει μυθιστορηματικά στοιχεία με πληροφορίες που προέρχονται από αρχαίες πηγές. Η μετάφραση ανήκει στην Ντόρα Ηλιοπούλου Ρόγκαν.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ

John Boardman
εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2006
Τα προϊόντα της ελληνικής κεραμικής παραγωγής από τον 10ο έως τον 2ο αι. π.Χ. περίπου μελετά ο συγγραφέας,

σκιαγραφώντας την εξέλιξη των σχημάτων και της διακόσμησης των αγγείων και επιχειρώντας την ταύτιση των δημιουργών τους. Τη μετάφραση έχει κάνει ο Κωνσταντίνος Κοπανιάς.

Ο ΕΡΩΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Claude Calame
εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα 2006
Περίπου 20 χρόνια πέρασαν (Bari 1983) για να μεταφραστεί στα ελληνικά (από τον Αναστάσιο Στέφο) το θαυμάσιο βιβλίο του ελβετού καθηγητή. Διαρθρωμένο σε πέντε μέρη, αποτελεί το πληρέστερο πόνημα επάνω στο θέμα αυτό. Πολύ χρήσιμα και προσεγμένα είναι και τα παραρτήματα.

ΟΙΝΟΥ ΣΦΡΑΓΙΣ: Ο ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΣΦΡΑΓΙΔΟΛΙΘΟΥΣ

Μπέρνχαρντ Όβερμπεκ, Μέχτιλντ Όβερμπεκ
εκδ. Κτήμα Χατζημυχάλη, Αθήνα 2006
Χάρη στα θαυμαστά αυτά έργα μικρογλυπτικής, τους αρχαίους σφραγιδολίθους, ένας ολόκληρος κόσμος ζωντανεύει μπροστά στα μάτια του αναγνώστη: ο θεός Διόνυσος και η λατρεία του, η αμπελοουργία, η παραγωγή και το εμπόριο οίνου, τα συμπτώσα και οι γιορτές. Το βιβλίο κυκλοφορεί και στα γερμανικά.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ

Fustel de Coulanges
εκδ. Octavision, Αθήνα 2006
Πρόκειται για ένα κλασικό πια, πρωτοποριακό έργο του τέλους του 19ου αιώνα, που δεν έχει χάσει τίποτα από τη φρεσκάδα του, και μάλιστα υπήρξε το έναυσμα για την κοινωνιολογική και κοινωνικο-ανθρωπολογική μελέτη του θέματος. Οι απόψεις του συγγραφέα υπήρξαν τόσο πρωτοποριακές, ώστε έγιναν

θέμα πολλών μελετών. Αυτό το βιβλίο πρέπει να διαβαστεί από όλους, τόσο για το περιεχόμενό του όσο και για τη μεθοδολογία που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας του.

TUDES SUR LA VISION DANS L'ANTIQUITE CLASSIQUE

συλλογικό έργο
εκδ. Publications des Universit s de Rouen et du Havre, Rouen 2005
Με βάση αρχαίες πηγές οι συγγραφείς της έκδοσης –σε επιμέλεια Laurence Villard– καταθέτουν τις σκέψεις, τις απόψεις και τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τις μελέτες τους σχετικά με το πολύ ενδιαφέρον θέμα της όρασης στην κλασική αρχαιότητα.

LES MYTHES. LES LANGAGES ET MESSAGES

συλλογικό έργο
εκδ. ditions du Rouergue, Milan 2005
Στα ιταλικά η πρωτότυπη έκδοση, με πλούσια και ενδιαφέρουσα εικονογράφηση, διερευνά ένα θέμα που έχει απασχολήσει πλήθος ιστορικών, φιλοσόφων, εθνολόγων, ακόμη και θεολόγων στο πέρασμα των αιώνων. Με την επιμέλεια του Julien Ries, οι συγγραφείς επιχειρούν εδώ μια σύνθεση των διαφόρων ερμηνειών, όσον αφορά το περιεχόμενο, τη συμβολική γλώσσα και τα μηνύματα των μύθων που έχουν διαμορφώσει το συλλογικό ασυνείδητο και την ταυτότητά μας.

ΗΡΩΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΗ

Άννα Αρβανιτάκη
εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2006
Με υπότιτλο «Το παράδειγμα του Ηρακλή στην αρχαϊκή εικονογραφία της Κορίνθου», ένα βιβλίο στο οποίο η συγγραφέας επιχειρεί αφενός

να εντοπίσει τα βασικά χαρακτηριστικά της εικόνας του ήρωα και αφετέρου να εντάξει τις παραστάσεις του στο ιστορικό, κοινωνικό και ιδεολογικό πλαίσιο της Κορίνθου αλλά και γενικότερα του ελληνικού κόσμου.

ΜΥΘΟΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Δήμητρα Μήττα
εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2006
Με πρόλογο και εκτενή εισαγωγή του Κώστα Σουρέφ, ένα ενδιαφέρον πόνημα που εξετάζει λεπτομερώς και αναλύει προβληματισμούς για τους αρχαίους μύθους μιας περιοχής με εξαιρετικό ιστορικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

LA VOIX DES HI ROGLYPHES

Christophe Barbotin
εκδ. Institut Kh ops, Mus e du Louvre, Paris 2005
Εξαιρετική η εικονογράφηση που συνοδεύει τα κείμενα της έκδοσης αυτής, ενός οδηγού στην πραγματικότητα που παρουσιάζει στον αναγνώστη ποικίλα ευρήματα που φυλάσσονται στο τμήμα αιγυπτιακών αρχαιοτήτων του Μουσείου του Λούβρου και φέρουν επιγραφές με ιερογλυφική γραφή. Μέσα από αυτές έχει κανείς την ευκαιρία να μάθει για την αρχαία Αίγυπτο, σχεδόν σαν να του διηγούνται για αυτήν οι ίδιοι οι κάτοικοί της.

ΑΙΑΝΗ. Η ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Γεωργία Καραμήτρου-Μεντεσιδη
εκδ. Αρχαιολογικού Μουσείου Αιανής, Αιανή 2005
Χρήσιμες πληροφορίες για την ιστορία, τον αρχαιολογικό χώρο, κυρίως όμως την έκθεση του μουσείου της Αιανής Κοζάνης, μπορεί να βρει ο αναγνώστης του μικρού αυτού οδηγού.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

συλλογικό έργο
εκδ. Explorer / Ίδρυμα Μείζονος
Ελληνισμού, Αθήνα 2005
Ένας αρχαιολογικός άτλας
πλούσια εικονογραφημένος,
που μας δίνει πλήθος στοιχείων
σχετικά με την ιστορία, την
αρχιτεκτονική, τις επιστήμες και
τα γράμματα, την τέχνη, τη
θρησκεία και τη μυθολογία μιας
περιοχής που είναι άρρηκτα
δεμένη με την ελληνική ιστορία
και τον πολιτισμό. Ιδιαίτερο
ενδιαφέρον παρουσιάζει το
μέρος των περιηγήσεων στις
αρχαίες θέσεις, στο οποίο
περιλαμβάνονται και
τρισετάσκατες ψηφιακές
αναπαραστάσεις. Χρήσιμα για
τον κάθε ενδιαφερόμενο είναι
επίσης το ευρετήριο και η
σχετική βιβλιογραφία.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ 2006-2007 ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Νίκη Δάφνη
εκδ. Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής
Τέχνης, Αθήνα 2006
Εδώ περιέχονται όλες οι
πληροφορίες για τα
εκπαιδευτικά προγράμματα του
μουσείου, τα εργαστήρια
δημιουργικής απασχόλησης, το
δανειστικό υλικό, τα μαθήματα
ενηλίκων και τις εκδηλώσεις
για το κοινό, κατά τη διάρκεια
της εκπαιδευτικής χρονιάς
2006-2007.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ ΣΤΟΝ ΛΥΣΑΝΔΡΟ ΚΑΥΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥ

Γρηγόρης Πουλημένος
εκδ. Διήγησι, Αθήνα 2006
Ο συγγραφέας συγκεντρώνει
εδώ ερευνητικές εργασίες που
ως κοινό άξονα έχουν την
αθηναϊκή εκκλησιαστική
αρχιτεκτονική και την εξέλιξη
της από τον 4ο έως τον 19ο
αιώνα. Η έκδοση, μεγάλου
σχήματος, περιλαμβάνει
φωτογραφικό υλικό και σχέδια.

ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΣΩ ΕΛΛΑΔΑΣ. ΜΙΑ ΚΑΜΠΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΗ.

17ος-18ος ΑΙΩΝΑΣ
Νάσια Γιακωβάκη
εκδ. Εστία, Αθήνα 2006
Πολύ ενδιαφέρουσα μελέτη,
στην οποία καταδεικνύεται η
πορεία του πνεύματος που
διαμόρφωσε την ευρωπαϊκή
αυτοσυνείδηση, μέσα από τη
νέα θεώρηση της γεωγραφικής
επικράτειας.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ (1453-1821)

Gerhard Podskalsky
εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής
Τραπεζής, Αθήνα 2005
Ένα σημαντικό έργο με
υπότιτλο «Η Ορθοδοξία στη
σφαίρα επιρροής των δυτικών
δογμάτων μετά τη
Μεταρρύθμιση» και σε
μετάφραση του
πρωτοπρεσβύτερου Γ.Δ.
Μεταλληνού. Ο συγγραφέας
επισημαίνει στον πρόλόγο του
ότι την περίοδο της
Τουρκοκρατίας, περισσότερο
ίσως από κάθε άλλη φορά, η
Ορθοδοξία συνδέθηκε στενά
με άλλες χριστιανικές
Εκκλησίες. Οι ορθόδοξοι
έρχονταν σε καθημερινή
επαφή με αλλόδοξους και «οι
σποραδικές λυπηρές
υπερβασίες δεν πρέπει να μας
κάνουν να παραβλέπουμε τα
εδραία κοινά σημεία. Σκοπός
του προκείμενου βιβλίου είναι
ακριβώς να μας βοηθήσει να
αντιληφθούμε εναργώς το
γεγονός αυτό, διαλύοντας
ιδεολογικές προκαταλήψεις».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΙΓΥΠΤΟ

Pierre Montet
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006
Σε μετάφραση Έλλης Αγγέλου,
περιγράφεται εδώ όχι μόνο η
πολυτελής ζωή των φαραώ και
των αξιωματούχων τους αλλά
και ο καθημερινότητα των
τεχνιτών και βιοτεχνών καθώς

και των φτωχών κατοίκων της
πόλης και της υπαίθρου.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

Andr Chouraqui
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006
Στις σελίδες του περιγράφεται
λεπτομερώς, με βάση ποικίλες
σχετικές πηγές, η καθημερινή
ζωή των Εβραίων σε όλες τις
εκδηλώσεις της. Η μετάφραση
ανήκει στον Σταύρο Βλοντάκη.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΣΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

Marjorie Rowling
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2006
Αποσπάσματα μεσαιωνικών
κειμένων και εικόνες που
συνοδεύουν το κείμενο
αντανακλούν τη γεμάτη
ζωντάνια καθημερινή ζωή της
μεσαιωνικής Ευρώπης. Η
μετάφραση ανήκει στην Έλλη
Αγγέλου.

ΛΕΥΚΑΔΑ, ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

Fritz Berger
εκδ. Fagotto Books, Αθήνα 2006
Πρόταση γνωριμίας ενός
τόπου μέσα από φωτογραφίες
και κείμενα που μας καλούν σε
μια αναστοχαστική διαδρομή
μετά τη δεκαετία του '60 στην
καθημερινότητα της νότιας
κυρίως Λευκάδας.

ΤΑ ΙΣΝΑΦΙΑ ΜΑΣ ΤΑ ΒΑΣΙΛΕΜΕΝΑ. ΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ ΤΩΝ ΜΑΣΤΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΛΦΑΔΩΝ

Ευαγγελή Ντάτση
εκδ. Γαβριηλίδη, Αθήνα 2006
Το βιβλίο αυτό, που έχει ως
πεδίο παρατήρησης τα
Γιάννενα στην προβιομηχανική
φάση τους, μέσα από τη
δραστηριότητα που ανέπτυξε η
επαγγελματική τάξη των
τεχνιτών, διακρίνεται για τη
μεθοδικότητα στη διάταξη της
ύλης, την ερευνητική
υπευθυνότητα και τη ζεστή
ανθρώπινη ματιά. Στις σελίδες

του εξετάζεται κυρίως η
μεταλλοτεχνία, με έμφαση στη
σιδηρουργία, αλλά μερίδιο
έχουν και η υφαντική, η
κεντητική, η κρηποποιία. Οι
μαρτυρίες των
πρωταγωνιστών, που ήταν οι
έμποροι, οι μάστορες, τα
καλφόπουλα και τα «τσιράκια»,
προσδίδουν στο βιβλίο όχι
μόνο αφηγηματική
γλαφυρότητα, αλλά πολύ
περισσότερο αποτελούν
ντοκουμέντο της οικονομικής
ιστορίας της πόλης κυρίως
κατά τη δεκαετία του '50. Στα
πλεονεκτήματα της έκδοσης
περιλαμβάνεται και η εύγλωττη
φωτογραφική τεκμηρίωση.

A.M.

ΜΕ ΣΤΗΜΟΝΙ ΚΑΙ ΥΦΑΔΙ. ΥΦΑΝΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΣΟΒΟ

Catherine Van Steen, Ελένη
Λυκιαρδοπούλου
εκδ. Καπόν, Αθήνα 2006
Μια εξαιρετική από κάθε άποψη
έκδοση, με πλούσιο
εικονογραφικό υλικό και πολύ
καταποπιστικά κείμενα για μια
τέχνη που χάνεται με το
πέρασμα του χρόνου. Στις
σελίδες του θα βρείτε ότι θα
θέλατε να ξέρετε για τα
παραδοσιακά υφαντά και τις
φορεσιές του Μετσόβου (τη
χρήση τους, τη δημιουργία τους,
τα είδη των οικιακών υφαντών,
την ανδρική και τη γυναικεία
φορεσιά), αλλά και ένα
παράρτημα με τη σχεδιαστική
απεικόνιση των διακοσμητικών
θεμάτων των υφαντών. Τον
πρόλογο έχει γράψει η Ιωάννα
Παπαντωνίου και την εισαγωγή η
Έλενα Αβέρωφ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ

Κώστας Χατζηναντωνίου
εκδ. Ιωλκός, Αθήνα 2006
Ενδιαφέρουσα βιογραφία μιας
προσωπικότητας που έπαιξε
σημαντικό ρόλο στη νεότερη
ιστορία της Ελλάδας.
Φωτογραφικό υλικό, ενδεικτική

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

βιβλιογραφία και ευρετήριο συμπληρώνουν το κείμενο.

ΑΡΗΣ Ν. ΠΟΥΛΙΑΝΟΣ

Δάφνη Πουλιανού
εκδ. της συγγραφέως, Αθήνα 2006
Πλούσια εικονογραφημένη βιογραφία του γνωστού ανθρωπολόγου, δρα Άρη Πουλιανού, γραμμένη από την ιατρό, συνεργάτιδα και για 50 χρόνια σύντροφό του Δάφνη Πουλιανού. Για πληροφορίες, μπορείτε να απευθύνεστε στην Ανθρωπολογική Εταιρεία Ελλάδος, τηλ. 210-3646793.

Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ (1905-1985)

Ελισάβετ Σακελλαρίου-Herzog, Ελένη Φεσσά-Εμμανουήλ
εκδ. Ποταμός, Αθήνα 2006
Στη δίγλωσση αυτή έκδοση σκιαγραφείται η διαδρομή του κερκυραίου αρχιτέκτονα Περικλή Σακελλάριου, ενός από τους πρωταγωνιστές της ελληνικής αρχιτεκτονικής των ετών 1936-1962. Παράλληλα τεκμηριώνεται η αξία των έργων του –κυρίως των κατοικιών και των μικρών τουριστικών μονάδων– που κέρδισαν τη διεθνή αναγνώριση και άντεξαν τη δοκιμασία του χρόνου, καθώς εναρμόνισαν το πνεύμα της εποχής τους με το πνεύμα του τόπου.

Ο ΞΕΧΑΣΜΕΝΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Guy Sajer
εκδ. Ιωλκός, Αθήνα 2005
Σε μετάφραση Διονύση Κάρδαρη, η μαρτυρία του συγγραφέα για τον πόλεμο στο Ανατολικό Μέτωπο (1942-1945), στηριγμένη στα βιώματά του, καθώς είχε στρατολογηθεί στα αποσπάσματα ασφαλείας των σιδηροδρόμων.

ΟΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

John Hobson
εκδ. Κέδρος, Αθήνα 2006
Ο συγγραφέας προτείνει εδώ μια διορθωτική, εναλλακτική

περιγραφή της παγκόσμιας Ιστορίας. Παραθέτοντας την αγνοημένη ιστορία του πώς η Ανατολή κατέστησε δυνατή την άνοδο της σύγχρονης Δύσης, τονίζει την πολυποίκιλη συνεισφορά της τόσο σε πόρους (γη, αγορές, ανθρώπινο δυναμικό) όσο και σε εφευρέσεις (ιδέες, τεχνολογίες, θεσμοί). Τη μετάφραση του βιβλίου έκανε η Μαρία-Αριάδνη Αλαβάνου.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Jean-No I Jeanneney
εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2005
Όπως ο ίδιος ο συγγραφέας αναφέρει, «μια ελεύθερη διαδρομή μέσα στους αιώνες» που παρακολουθεί όλα τα στάδια εξέλιξης της επικοινωνίας, από τις «γκαζέτες» της πρώιμης νεωτερικής Ευρώπης (τέλη 15ου αιώνα) ως τον σημερινό πολύπλοκο κόσμο της πληροφορίας και του διαδικτύου.

Η ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

συλλογικό έργο
εκδ. Πολύτροπον, Αθήνα 2005
Σε επιμέλεια Jan Bremmer και Herman Roodenburg, μια πρωτότυπη και πολύ ενδιαφέρουσα εργασία για το χιούμορ από την αρχαιότητα έως τη σημερινή εποχή. Η μετάφραση είναι του Γιώργου Δίπλα.

ΤΟ MOTEL ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

David Macaulay
εκδ. Η άγνωστη Καντάβ, Θεσσαλονίκη 2006
Το έτος 4022 μια τυχαία ανακάλυψη του ήρωα αρχαιολόγου τον οδηγεί στην ανασύνθεση της δομής ενός ολόκληρου πολιτισμού. Μια ανασύνθεση που θα μπορούσε ακόμα και να θεωρηθεί μια καυστική κριτική ματιά στο

θέμα της ερμηνείας στην αρχαιολογία, παρά τη χιουμοριστική διάθεση του συγγραφέα.

SUICIDE, L'ENVERS DE NOTRE MONDE

Christian Baudelot, Roger Establet
εκδ.ditions du Seuil, Paris 2006
Η αυτοκτονία στη σημερινή εποχή αποτελεί το αντικείμενο μελέτης των συγγραφέων, και οι παρατηρήσεις και τα συμπεράσματά τους πιστεύουμε ότι είναι εξαιρετικά εύστοχα και ενδιαφέροντα.

THEODORE MANOLIDES

λεύκωμα
εκδ. Skira, Αθήνα 2006
Λεύκωμα που περιλαμβάνει επιλεγμένα έργα του ζωγράφου Θεόδωρου Μανωλίδη. Η ελληνική αρχαιότητα και η φύση είναι τα δύο κυρίαρχα στοιχεία των έργων του καλλιτέχνη. Ο ζωγράφος συνδιαλέγεται με τη μυθολογία και με όλες τις περιόδους της αρχαιοελληνικής ιστορίας, συνομιλεί με το παρελθόν, έχοντας ουμανιστική διάθεση, και γίνεται πρέσβης του ελληνικού πολιτισμού στο εξωτερικό, όπου ζει και εργάζεται.

A.M.

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΑΛΕΠΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ

επιμ. Στρατής Φιλιππότης
εκδ. Ερίνη, Αθήνα 2006
Συλλογή μελετημάτων που οφείλονται σε διάφορους λόγιους και ομότεχνους της εποχής του, όπως σημειώνει ο επιμελητής της έκδοσης. Τα διαφωτιστικά για τον μεγάλο αυτόν καλλιτέχνη κείμενα συνοδεύονται από επιλεγμένες φωτογραφίες. Ένα βιβλίο που πρέπει κάθε φιλότεχνος να έχει στα χέρια του.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΨΥΧΟΠΑΙΔΗΣ. ΤΟ ΠΙΟ ΤΙΜΙΟ-ΤΗΝ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ

Χριστίνα Ντουσιά, Στρατής Πασχάλης
Μεταίχμιο, Αθήνα 2006
Πρόσωπα της ποίησης, 118 πορτρέτα. Ένα λεύκωμα, ένα έργο ποιητικό, ένα ψυχογράφημα 39 ποιητών. Θαυμάσια εκτύπωση των έργων του Ψυχοπαίδη, ένα βιβλίο που αξίζει να το έχετε «ως ενθύμιο προσφιλών».

50 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ, 50 ΚΕΙΜΕΝΑ

Πλάτων Ριβέλλης
εκδ. Φωτοχώρος, Αθήνα 2006
Σκέψεις ενός κορυφαίου φωτογράφου και δάσκαλου γύρω από τη φωτογραφία στη ζωή μας (συλλογή άρθρων από εφημερίδες και περιοδικά).

ΤΑ ΠΕΛΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΓΑΛΜΑΤΩΝ-ΑΘΗΝΑ

λεύκωμα
Σ.Β. Σκοπελίτης
εκδ. Εξάντας-Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών, Αθήνα 2005
Κατά την περιπλάνησή του στους δρόμους της ιστορικής πόλης, ο φωτογράφος αποτυπώνει σε ασπρόμαυρο φιλμ τη σημερινή σκληρή αλλά συνάμα γοητευτική εικόνα της πόλης. Την εικόνα εκείνη που οι κάτοικοί της συχνά δυσκολεύονται να δουν, παρασυρμένοι από τους γρήγορους ρυθμούς της καθημερινότητάς τους.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ

Αγγελική Κόκκου, Μυρτώ Κουμβακάλη
εκδ. Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 2005
Στη σειρά «Νεοελληνική Τέχνη» ανήκει αυτός ο άρτιος από κάθε άποψη τόμος, που δίνει μια ολοκληρωμένη εικόνα της πολυσχιδούς δραστηριότητας ενός σημαντικού καλλιτέχνη του 20ού αιώνα.

Η ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΦΕΡΗ

Αλέξανδρος Παπαγεωργίου-Βενετάς

εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 2006

Η ύλη του βιβλίου μοιάζει με ένα διάλογο που δεν έγινε ποτέ. Από τη μια μιλά ο Γιώργος Σεφέρης μέσα από τις ημερολογιακές εγγραφές του και από την άλλη απαντά ετεροχρονισμένα ο αρχιτέκτων και ιστορικός της πολεοδομίας Αλέξανδρος Παπαγεωργίου-Βενετάς. Το αποτέλεσμα είναι ενδιαφέρον και γόνιμο, καθώς αναπαριστά την ατμόσφαιρα και δίνει πολλές πληροφορίες τόσο για τα μνημεία όσο και για την καθημερινότητα της Αθήνας του Μεσοπολέμου. Εξαιρετικές είναι οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες που συμπληρώνουν την ύλη του βιβλίου.

A.M.

ΛΕΞΙΚΟ ΕΛΛΗΝΟΒΛΑΧΙΚΟ

Νίκος Μαλαβάκης

εκδ. Πελεκάνος, Αθήνα 2005

Ένα χρήσιμο εργαλείο –με 5.000 λήμματα συνολικά– που βοηθά σημαντικά όποιον ενδιαφέρεται για τη μελέτη της γλώσσας των Ελληνόβλαχων.

ΟΙ ΣΕΡΡΕΣ

ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥΣ

περιλήψεις ανακοινώσεων συνεδρίου

εκδ. Δήμος Σερρών, Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης, Σέρρες 2006

Χάρη στα κείμενα που περιέχονται στο δίγλωσσο αυτό βιβλιαράκι (ελληνικά-αγγλικά), στα οποία αναπτύσσονται συνοπτικά τα θέματα των ανακοινώσεων του ομότιτλου Β΄ Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου (Σέρρες, 6-9 Απριλίου 2006),

οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να σχηματίσουν μια εικόνα για τις Σέρρες και την περιοχή τους από την οθωμανική κατάκτηση μέχρι τη σύγχρονη εποχή.

ΒΕΝΕΤΙΑ-ΕΥΒΟΙΑ. ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΓΡΙΠΟ ΣΤΟ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΕ

πρακτικά συνεδρίου

εκδ. Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, Βενετία-Αθήνα 2006

Κυκλοφόρησαν –σε επιμέλεια Χρύσας Μαλτέζου και Χριστίνας Παπακώστα– τα πρακτικά του ομότιτλου συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε πριν από δύο χρόνια (Χαλκίδα, 12-14 Νοεμβρίου 2004), με ανακοινώσεις που αφορούσαν κατά βάση την ιστορική πορεία της Εύβοιας κατά τη διάρκεια της Βενετοκρατίας.

LA VIOLENCE DANS LES MONDES GREC ET ROMAIN

πρακτικά συνεδρίου

εκδ. Publications de la Sorbonne, Paris 2005

Σε επιμέλεια Jean-Marie Bertrand, ένα αξιόλογο και άρτιο επιστημονικά έργο, με θέμα που έχει βαθιά τις ρίζες του στο χρόνο και παραμένει πάντα επίκαιρο και ενδιαφέρον. Η βία στον ελληνικό και ρωμαϊκό κόσμο και οι ποικίλες παράμετροί της απασχόλησαν τους συνέδρους της επιστημονικής συνάντησης που έλαβε χώρα στο Παρίσι στις 2-4 Μαΐου 2002, και εδώ μπορεί να βρει κανείς τις ανακοινώσεις που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκειά της.

ΕΓΝΑΤΙΑ 9 (2005)

συλλογικό έργο

εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2005

Εκδόθηκε η επιστημονική επετηρίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου

Πανεπιστημίου

Θεσσαλονίκης, διαρθρωμένη σε τρία μέρη: μελέτες, διαλέξεις-εκδηλώσεις, διδακτορικές διατριβές.

Ο ΜΕΝΤΩΡ

περιοδική έκδοση

τεύχος 79 (Ιούνιος 2006)

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το άρθρο του γενικού γραμματέα της Αρχαιολογικής Εταιρείας Β.Χ. Πετράκου «Μνημεία που περιοδεύουν. Η Καπνικαρέα και η τύχη της», ενώ στο τεύχος περιέχεται και το Πρακτικό της Α΄ Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της 7ης Μαΐου 2006.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

περιοδική έκδοση

τεύχος 6 (Ιούλιος 2006)

Αποσπάσματα της ομιλίας του καθηγητή Χαράλαμπου Μπούρα, στο Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως τον περασμένο Μάιο, σε συνδυασμό και με τα υπόλοιπα άρθρα του τεύχους γύρω από τις αναστηλωτικές επεμβάσεις στον Ιερό Βράχο, κατατοπίζουν τον αναγνώστη για την εξέλιξη των έργων.

REVUE ARCH OLOGIQUE

περιοδική έκδοση

τόμος 1 (2006)

Στον τόμο αυτόν διαβάσαμε ένα άρθρο που ενδιαφέρει τους αναγνώστες μας: Katerina Chryssanthaki-Nagle, «Les protom s et les protom s-bustes f minines de Mac doine et de Thrace revisit es: l'exemple des protom s-bustes de la maison A de Tragilos». Η ερευνήτρια εξετάζει τη χρήση, για τη Μακεδονία και τη Θράκη, των γυναικείων προτομών, με βάση εκείνες που έχουν βρεθεί επί τόπου στην οικία του Τραγίλου, και προτείνει δύο υποθέσεις. Σύμφωνα με την πρώτη, εάν οι

προτομές που βρίσκονταν κρεμασμένες στον τοίχο αποτελούν εικόνες θνητών, τότε πρόκειται είτε για διακοσμητικά στοιχεία ή για αφιερώματα, ενώ σύμφωνα με τη δεύτερη υπόθεση, εάν εικονίζουν θεότητες, πρόκειται για παραστάσεις που καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις· για παράδειγμα, σε ιερό της Αφροδίτης αντιπροσωπεύουν την Αφροδίτη ενώ σε ιερό της Ήρας την Ήρα.

BCH-MYTHOS

συλλογικό έργο

επιμ. Pascal Darcque, Michael Fotiadis, Olga Polychronopoulou εκδ. EFA, Ath nes 2006

Στον συμπληρωματικό τόμο αρ. 46 του BCH συγκεντρώνονται οι ανακοινώσεις του πολύ ενδιαφέροντος διεθνούς συνεδρίου που διοργανώθηκε στην Αθήνα στις 21-23 Νοεμβρίου 2002. Θέμα του «Μύθος-Η αιγαιακή προϊστορία από τον 19ο στον 21ο αιώνα μ.Χ.».

BCH-ETUDES D'ARCH OLOGIE D LIENNE

Philippe Bruneau

επιμ. Jean-Charles Moretti

εκδ. EFA, De Boccard, Paris 2006

Στον τόμο 47, συμπλήρωμα στο BCH, ο Jean-Charles Moretti συγκεντρώνει τα κυριότερα άρθρα του εξέχοντος εκλιπόντος μελετητή της Δήλου Philippe Bruneau, και συμπληρώνει το έργο με ευρετήρια άρθρων του συγγραφέα, των θεοτήτων και των μυθολογικών προσώπων, των αρχαίων και σύγχρονων προσωπικοτήτων, των εορτών, των επιγραφών και των ελληνικών και λατινικών όρων.

L'ARCH OLOGUE

περιοδική έκδοση

τεύχος 85 (Αύγουστος-

Σεπτέμβριος 2006)

& 86 (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2006)

Στο τεύχος 85 δημοσιεύεται παρουσίαση έκθεσης που οργανώθηκε στη Μασσαλία με τίτλο «Έλληνες στη Σικελία», ενώ το αμέσως επόμενο τεύχος περιέχει αφιέρωμα σε ένα θέμα που έχει απασχολήσει κατά καιρούς και τον Ημερήσιο Τύπο. Πρόκειται για τους βασιλικούς τάφους που έχουν αποκαλυφθεί στη Βουλγαρία, αποδίδοντας πλήθος εντυπωσιακών ευρημάτων. Στο τεύχος ο

αναγνώστης μπορεί να βρει μια συνοπτική αλλά άκρως ενδιαφέρουσα παρουσίασή τους, αποκομίζοντας έτσι μια γενική εικόνα για το θέμα.

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

περιοδική έκδοση τεύχος 55 (Απρίλιος-Ιούνιος 2006) Ανάμεσα στα θέματά του, ξεχωρίσαμε την παρουσίαση του

ΣΤ΄ Πανελληνίου Συνεδρίου Ναυτικών Μουσείων (Γαλαξείδι, 27-28 Μαΐου 2006), με θέμα «Από τα πανιά στον ατμό».

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Στο Διαδίκτυο διατίθεται ένα συλλογικό έργο με θέμα τη γέννηση του Χριστού (http://misha1.u-strasbg.fr/enfance_christ),

βασισμένο στη συλλογή βυζαντινής εικονογραφίας του Πανεπιστημίου Marc-Bloch του Στρασβούργου, η οποία δεν είναι ιδιαίτερα γνωστή. Εκτός από το εικονογραφικό υλικό, ιδιαίτερα χρήσιμες είναι και οι παραπομπές στις σχετικές με το θέμα πηγές, καθώς επίσης και η βιβλιογραφία, το γλωσσάρι όρων κ.λπ.

Τα «Αρχαιολογικά Νέα» επιμελείται η Κατερίνα Τσεκούρα

Από το *Journal of Mediterranean Archaeology*, τεύχος 19/1 (2006)

Quentin Letesson / Klaas Vansteenhuyse,
«Towards an Archaeology of Perception: 'Looking' at the Minoan Palaces»,
JMA 19/1 (2006), σ. 91-119

Στο άρθρο τους «Προσεγγίζοντας την αρχαιολογία της πρόσληψης: «Κοιτάζοντας» τα μινωικά ανάκτορα», οι Letesson και Vansteenhuyse χρησιμοποιούν την έννοια της «πρόσληψης» (perception), μια σχετικά καινούρια έννοια στην αρχαιολογία της Κρήτης, για να εξετάσουν την επίδραση της μνημειώδους αρχιτεκτονικής των μινωικών ανακτόρων στον αρχαίο «χρήστη». Η ανθρώπινη αντίληψη της αρχιτεκτονικής είναι σημαντική για την κατανόηση του τρόπου οικοδόμησης ενός κτηρίου και του ρόλου του στον κοινωνικό ιστό. Η πρόσληψη οποιουδήποτε οικοδομήματος ή αρχιτεκτονικής κατασκευής καθορίζει τόσο τον ορισμό του όσο και τη χρήση του κτηρίου και των επιμέρους χώρων. Στο άρθρο αυτό εξετάζονται τα μινωικά ανάκτορα σε δύο διαφορετικά επίπεδα. Στο πρώτο, τα ανάκτορα θεωρούνται ως «παθητικά αντικείμενα» και εξετάζονται με κριτήριο την οπτική επαφή του ανθρώπου με τα ανάκτορα. Στο δεύτερο, τα ανάκτορα γίνονται «ενεργά αντικείμενα» και εξετάζονται ως χώροι δράσεων.

Το βασικό ερώτημα που θέτουν οι συγγραφείς στο άρθρο τους είναι κατά πόσο ο Μινώιτης αντιλαμβάνονταν την έννοια του μνημειώδους «κοιτάζοντας» τα ανάκτορα. Ορίζουν ως μνημειώδες ένα κτήριο το οποίο είναι μεγάλο σε κλίμακα, περίτεχνο, έχει μεγάλη διάρκεια χρήσης, βρίσκεται σε κεντρική θέση ενός οικισμού και είναι ορατό από πολλά σημεία. Τα κτήρια αυτά χαρακτηρίζονται ως τόποι αναφοράς και συνάντησης.

Για να αντιληφθούν την επίδραση, με άλλα λόγια, το οπτικό ερέθισμα που δημιουργούσαν τα ανάκτορα στον παρατηρητή, οι Letesson και Vansteenhuyse μπαίνουν στη θέση του παρατηρητή και χρησιμοποιούν δύο θεωρητικά μοντέλα (T. Higuchi, *The Visual and Spatial Structure of Landscape*, Cambridge University Press, Cambridge 1983, και J. Cousin, *L'espace vivant: Introduction l'espace architectural premier*, Editions du Moniteur, Paris 1980) σχετικά με τον τρόπο που βιώνει ο άνθρωπος την αρχιτεκτονική μέσω της όρασης, ή αλλιώς, του αισθητικού αποτελέσμα-

τος ενός κτηρίου. Η έρευνά τους επικεντρώνεται στη δυτική και την κεντρική αυλή του μινωικού ανάκτορου της Κνωσού και εξετάζουν συγκριτικά τη Φαιστό, τα Μάλια, την Κάτω Ζάκρο, τον Γαλατά, τον Πετρά και τα Γουρνιά στην Υστερομινωική Ι περίοδο (1600/1580-1480 π.Χ.). Από τη θέση του παρατηρητή εξετάζονται δύο βασικοί παράγοντες: οι αλλαγές στο μέγιστο οπτικό πεδίο ενός ανθρώπου ανάλογα με τη θέση που βρίσκεται εντός ή εκτός των αυλών των ανακτόρων και η επίδραση των τριών δυναμικών αξόνων ενός κτηρίου, του κάθετου (πάνω-κάτω), του οριζόντιου (μπρος-πίσω) και του εγκάρσιου (αριστερά-δεξιά), στην αντίληψη του χώρου που έχει ο άνθρωπος.

Βασίζόμενοι στα συμπεράσματα των μετρήσεων του οπτικού πεδίου (Higuchi) και της οπτικής έλλειψης (Cousin), οι συγγραφείς συμπεραίνουν ότι το μνημειώδες γινόταν αντιληπτό από τον παρατηρητή της Κνωσού αν υπήρχε δεύτερος όροφος στη δυτική πρόσοψη της δυτικής αυλής και αυτός στεκόταν στις ράμπες. Αντιθέτως, το μνημειώδες δεν γινόταν αντιληπτό στην κεντρική αυλή.

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι τα ανάκτορα είχαν και θρησκευτικό και τελετουργικό ρόλο και ότι η δυτική και η κεντρική αυλή ήταν σημαντικοί χώροι για την επίτευξη (performance) αυτών των ρόλων. Η φυσική παρουσία των συντελεστών και των θεατών είναι άμεσα συνδεδεμένη με την αρχιτεκτονική ενός χώρου και απαραίτητη για την κατανόηση των λειτουργιών του. Σ' ένα δεύτερο επίπεδο, για την εξέταση των ανακτόρων ως «ενεργών αντικειμένων», οι συγγραφείς εφαρμόζουν τους τύπους διαπροσωπικής επικοινωνίας (προσωπικός/intimate, κοινωνικός/social, δημόσιος/public) που προτείνει ο Edward T. Hall (*The Hidden Dimension*, Doubleday, Garden City / New York 1966), οι οποίοι ορίζονται από την απόσταση μεταξύ των εμπλεκόμενων ανθρώπων και την ικανότητα να αντιλαμβάνονται ο ένας τον άλλο με βάση τις ανθρώπινες αισθήσεις και κυρίως την όραση. Οι Letesson και Vansteenhuyse καταλήγουν ότι η κεντρική και η δυτική αυλή των ανακτόρων, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους, χρησιμοποιούνταν και για τους τρεις τύπους επικοινωνίας.

Σοφία Αντωνιάδου

Αρχαιολόγος, επιμελήτρια Μουσείου Πιερίδη - Αρχαίας Κυπριακής Τέχνης